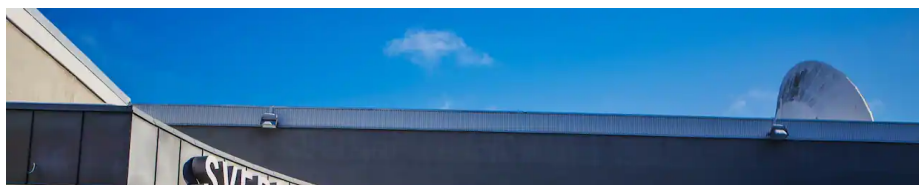

ANNONS:

[Om våra annonser](#)

Regeringen har public service i ett järngrepp

SVT Publicerad 24 feb 2022 kl 06.15

SVT-huset i Stockholm.

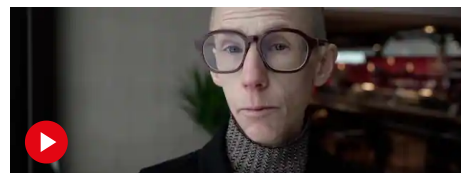
Foto: MICHAELA HASANOVIC

Om Sverige hamnar i krig omvandlas den statliga televisionen till Statstelevision.

Nils Funcke ser hur den journalistik som företagen i dag bedriver kan komma att snöpas när statsnyttan kräver det.

Text **Kulturen** Dela Kopiera länk

MEST SETT

Linda Skugge möter Stina Oscarson

Hör SvD:s politikreporter om skrivandet

KULTUR

Kulturministern: "Vi kommer behöva fortsätta stötta kulturen igenom krisen"

KULTUR

Står vi inför Facebooks fall?

Detta är en kulturartikel, där skribenter kan uttrycka personliga åsikter och göra bedömningar av konstnärliga verk.

Produkterna och knepen för ett maxat glow

EXTERN LÄNK Ta del av Know to Glows topplista – läs mer här

KULTURDEBATT. Ibland skingras dimmorna kring deklARATIONERNA om oberoende television och radio. Då lyser i eldskrift vad regeringen förväntar sig av SVT och SR i skärpta samhällslägen.

”Det blir lite andra förhållanden när vi kommer upp på högre beredskapsnivåer. Då bland annat public servicebolagen lyder direkt under regeringen för att markera att alla offentligt finansierade och styrda verksamhet i vårt land ska bidra till krigsansträngningarna.”

Det förklarade generaldirektören för Myndigheten för psykologiskt försvar, **Henrik Landerholm**, för några veckor sedan i SR.

Henrik Landerholm är generaldirektör för Myndigheten för psykologiskt försvar.

Foto: LARS SCHRÖDER/TT / TT NYHETSBYRÅN

Det låter som ett eko från 1940 när Sverige andligt kapitulerade för Hitler. Då stod redan radion och TT under myndigheternas kontroll bland annat genom personkopplingar. Men även pressen skulle inordnas i den andliga rikriktningen.

”I kristid är det uppenbarligen av betydelse, att regeringen och riksdagen erhålla pressens stöd. En oförsiktig publicering av uppgifter kan försvaga landets militära och ekonomiska motståndskraft, och även enstaka missbruk av tryckfriheten kunna bli ödesdigra.”

Det i sin tur var ett eko från början av 1800-talet då Hof-Canzleren kunde dra in utgivningsbeviset för en skrift som ansågs ”vädlig för allmän säkerhet”.

Tre bilder från tre tidsepoker med det gemensamt att medierna ska tjäna statsnyttan.

Det är bara att inse att den kvalificerade och oberoende journalistik som företagen i dag bedriver kommer att snöpas när statsnyttan kräver det.

De tre public serviceföretagen finansieras över statsbudgeten. Regeringen fastställer sändningsvillkoren och medelsvillkor. Sändningarna står under statlig tillsyn genom en granskningsnämnd som regeringen utser. Så långt är det definitionsmässigt invändningsfritt att beskriva public service som statlig television och radio.

SENASTE NYTT

- 06.15** **PREMIUM** ”De här jävlarna sätter mina principer på prov”
- 06.15** ”Det som Ukraina ber om – det ska Ukraina få”
- 06.15** Ann Linde, var finns ”domen” mot Gui Minhai?
- 24 feb** Ryssland har inte råd med Putins krig
- 24 feb** Därför tänds Expressens tidningshus i blågult
- 24 feb** Nu faller mörkret över Europa igen
- 24 feb** Det känns som att elen ilar i tänderna
- 24 feb** Regeringen har public service i ett järngrepp
- 23 feb** Nu har Vladimir Putin kapat sina livlinor
- 23 feb** Nu begraver Sjölin och Schöldt podden

krig "utanför Sveriges gränser". SVT och SR ska fortsätta som självständiga organisationer "med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen". I en proposition från juni 2019 signerad av dåvarande kulturminister **Amanda Lind** (MP) skärptes skrivningarna för att understryka att företagen utgör en del av totalförsvaret.

Kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S).

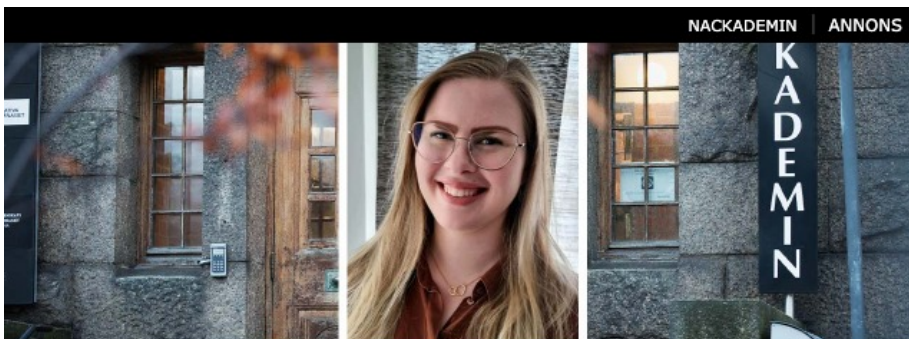
Foto: JESSICA GOW/TT / TT NYHETSBYRÅN

Tydligheten är på sitt sätt befriande. Regeringen har verksamheterna i ett järngrepp och det är bara att inse att den kvalificerade och oberoende journalistik som företagen i dag bedriver kommer att snöpas när statsnyttan kräver det. Visserligen ska företagen fortsätta som självständiga organisationer med brasklappen "så långt möjligt". Enligt kulturminister **Jeanette Gustafsdotter** (S) ska företagen "upprätthålla samma strukturer som under fredstid". Ett bländverk med en "oberoende television" till organisationen men inte till innehållet.

När programföretagen krävt att lydndsbestämmelsen ska tas bort har de mötts av skarpa markeringar från regeringen och enskilda statsråd. Formuleringen i yttrandefrihetsgrundlagen om att "den som sänder program avgör självständigt vad som ska förekomma i programmen" behandlar de som en nullitet i den mån de överhuvudtaget känner till dess existens.

ANNONS:

[Om våra annonser](#)

Vill du arbeta med hållbarhet? Gör som Emelie!

EXTERN LÄNK "Praktiken lade en väldigt bra grund" – Läs mer här!

Behovet av en oberoende och granskande samhällsjournalistik är som störst i kristider och vid katastrofer.

För publicister och journalister inom public service är det bara att se sanningen i vitögat. Förbereda sig mentalt på att göra motstånd den dag lydndsbestämmelsen begränsar journalistiken och vägra delta i de lydndsövningar som enligt försvarsberedningen måste göras när övningarna direkt eller indirekt syftar till att i framtiden kontrollera innehållet.

liksom rätten till insyn i myndigheternas verksamheter trångt.

När public service i ett beredskapsläge blir ett med den första statsmakten är det därför av vikt att övriga etermedier och inte minst dagspressen har en stark rättslig ställning. Och att deras möjligheter att stärka sin ekonomi inte begränsas av public service.

Det finns bestämmelser i tryckfrihetsförordningen som borde utmönstras. Ett exempel är att en periodisk skrift där utgivaren fällt för grov obehörig befattning med hemlig uppgift kan drabbas av utgivningsförbud.

Men i stället för att vidga yttrandefriheten kringskärs den. En rad begränsningar infördes i grundlagarna 2015 och 2019. Fler väntar 1 januari 2023. Allra allvarigast är förslaget att införa ett nytt brott, utlandsspionage, som kommer att försvåra bevakningen av internationella insatser där Sverige medverkar. Lägg därtill att regeringen med det nya mediestödet gillrat en honungsfälla genom att införa en myndighetsgranskning av innehållet i massmedier som söker bidrag öppnas möjligheten att ställa krav i händelse av krig och kris.

Definitionsglidningar är inte ovanliga i kristider. Inför och under kriget infördes nya begränsningar, antikverade lagar aktiverades och befintliga bestämmer töjdes till bristningsgränsen.

Av Nils Funcke

Nils Funcke är journalist och tryck- och yttrandefrihetsexpert.

LÄS MER: [JOEL HALLDORF: I Svenska kyrkan är det pinsamt att vara för kristen](#)

LÄS MER: [PREMIUM Linda Skugge möter Stina Oscarson: "Efter tvångsvården brast min tillit till andra"](#)

Två män i en podd: Sista avsnittet

Två män i en podd

46. Om det här inte blir en succé så är det h...

▶ 00:00:00 ○ 01:20:33 🔊 ○

PODPLAY

PODCAST. Det hade kunnat fortsätta i evighet, varför ska det sluta så här? En sökande podd från Expressen Kultur – om manlighet, kärlek och ensamhet. Med radiostjärnan **Eric Schöldt** och **Daniel Sjölin**, författare och tv-profil.

[Dela](#) [Kopiera länk](#)

Anmäl text- och faktafel Anmäl till [Medieombudsmannen](#)